

Aksel Larsen: Selv om overenskomstens tekst ikke foreligger trykt i forslaget på det arabiske sprog med de smukke arabiske skrifttegn, vil jeg dog anbefale forslaget til beslutning til vedtagelse. Jeg er ikke sikker på, at den af det ærede medlem hr. Per Federspiel påtalte mangel spiller så stor en rolle, da der mig bekendt ikke er noget af det høje tings medlemmer, der læser arabisk.

Finansministeren (Kjeld Philip): Udenrigsministeren har anmodet mig om at sige et par ord for at takke ordførerne for modtagelsen, det han vel forudsatte, at det ville blive en god modtagelse. Jeg vil gerne bemærke, at tilstedeværelse af arabisk tekst måske nok ville pynte på vore hjemlige tryksager, men jeg er ikke sikker på, at sætterne ville have været glade for at skulle løse den opgave. Det ærede medlem hr. Jørgen Jensen omtalte en skønhedsfejl vedrørende varelisterne; det skal jeg lade gå videre. Jeg ved ikke, om der er nogen mulighed for at rette den; hvis ikke, forstår man nu nok meningen alligevel.

Som sagt takker jeg på udenrigsministerens vegne for den gode modtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 17, fremsættelsen i tidenden sp. 31).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om retten til fotografiske billeder.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 39, fremsættelsen i tidenden sp. 32).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Lars M. Olsen: Jeg skal ved denne fornyede første behandling af lovforslaget om ophavsretten ikke gøre mange bemærkninger. Jeg kan bifalde de af ministeren foreslåede ændringer i det nu genfremsatte lovforslag, men vil tilføje, at det bliver sikkert ikke ved disse ændringer alene. Der blev ved lovforslagets egentlige første behandling for et lille års tid siden af næsten samtlige ordførere knyttet bemærkninger til lovforslagets øvrige paragraffer. I det udvalgsarbejde, der foreløbig har fundet sted, er vi ikke kommet så forfærdelig langt.

Der har, som det formentlig vil være det høje tings medlemmer bekendt, været nogle drøftelser med rigsdagsrepræsentanter fra de øvrige skandinaviske lande om denne lovgivning. Det er vistnok første gang i dansk parlamentarisk historie, at rigsdagsdelegationer har været samlet til diskussion om aktuelle lovgivningsspørgsmål. Vi har kunnet konstatere en temmelig bred, almindelig enighed om principperne i denne lovgivning, dog ikke sådan at forstå, at vi på alle områder er fuldstændig enige. På et specielt område har vi fra dansk side givet tilsagn, nemlig om, at vi vil søge at få lovforslaget gjort færdig i denne samling, idet vi ved, at det både fra svensk og fra norsk side er hensigten, at loven om ophavsret såvel som loven om fotografiske billeder skulle have lovskraft fra 1. juli næste år.

Jeg vil i øvrigt henholde mig til de bemærkninger, jeg gjorde ved lovforslagets første behandling — det gælder også lovforslaget om retten til fotografiske billeder — og tilsige mit partis fortsatte velvillige holdning ved behandlingen af de to lovforslag. Vi må jo i den tid, der forestår, strenge os vældigt an og vil allerede i dag tilsige ministeren vor velvilje til en ret hurtig behandling i det udvalg, der nu skal nedsættes til at afslutte arbejdet.

Per Federspiel: Ved denne genfremsættelse, som vel kun må betragtes som et stadium på disse to lovforslags vej gennem det høje ting, skal jeg helt henholde mig til de bemærkninger, som mit partis ordfører, der beklager ikke at kunne være til stede her i dag, gjorde ved første behandling i forrige samling. Jeg skal på mit par-

[Per Federspiel.]

tis vegne give tilsagn om en fortsat villig behandling. Jeg tvivler dog noget på, at vi på et område, der er under så rivende udvikling, vil være i stand til at gøre en lovgivning færdig til 1. juli.

Ellen Strange Petersen: Det er ikke min mening at komme med en længere redegørelse, da udvalget jo er midt i arbejdet og denne første behandling vel derfor kun kan betragtes som overgang til en ny fase i udvalgsarbejdet. Jeg finder dog anledning til på den konservative gruppes vegne at fremsætte et par betragtninger, ikke mindst for at understrege, hvor omfattende og hvor vanskeligt et område disse to lovforslag vedrører.

De møder, der har været holdt mellem nordiske rigsdagsmedlemmer og embedsmænd for at opnå ensartethed på dette område, har jeg ikke deltaget i. Min gruppe har her været repræsenteret af vor tidligere ordfører, der nu er gået ud af tinget. Jeg er derfor i øjeblikket afskåret fra at kommentere de ændringer, der er sket i lovforslaget på grundlag heraf, men jeg regner med, at de vil blive drøftet nærmere i udvalget.

Det arbejde, der hidtil er foregået i udvalget, har for en stor del bestået i at modtage henvendelser fra organisationer, der varetager forskellige og ofte indbyrdes modstridende interesser. Der har været talrige henvendelser, og der er herigennem belyst en række problemer, hvoraf mange ikke har været erkendt i tidligere lovgivning. Det har for mig understreget betydningen af, at hver sætning i lovforslaget bliver minutøst gennemgået og alle tænkelige konsekvenser overvejet, inden vi går til anden behandling.

For nogle paragraffers vedkommende gælder det om at få lovfæstet gældende praksis og præciseret rettigheder og forpligtelser. Jeg tænker her bl. a. på aviserens såkaldte citatret, en paragraf i det oprindelig fremsatte lovforslag, der har fremkaldt en vis ængstelse både hos journalister og bladudgivere. Jeg tror, ængstelsen er overdreven; der må kunne findes en mere præcis formulering af den pågældende paragraf, der kan tilfredsstille begge parter.

På tilsvarende måde må der skabes

klarhed vedrørende dagbladenes billedmateriale, så fotografernes interesser tilgodeses, uden at det virker ødelæggende for bladenes billed- og klichéarkiver. Hvorvidt ophavsretten til billeder skal strække sig over 25 år som nævnt i lovforslaget eller til et andet åremål, er der i øvrigt ikke taget stilling til i udvalget.

Det er opgaven at skabe beskyttelse for ophavsretten i et rimeligt omfang, men det er karakteristisk for denne lovgivning, at der under dens behandling stadig dukker nye problemer op. Det er således et spørgsmål, om det ikke også er opgaven at få loven formuleret således, at det ikke blot er de såkaldte ophavsmænd, men også ofrene, der bliver beskyttet; jeg tænker her på personer, der med eller uden deres vidende bliver fotograferet, filmet eller optaget på lydband: at de beskyttes mod erhvervsmæssig eller politisk udnyttelse eller anden misbrug.

Vi har i udvalget haft henvendelse fra en artist, der beklagede sig over, at han under en optræden var blevet filmet, uden at han havde vidst det eller givet sit samtykke til det. Følgelig havde han heller ikke modtaget honorar, men filmen med hans optræden var blevet vist offentligt, og han mente, at han både burde spørges og have betaling, et vel ikke urimeligt forlangende.

Jeg vil gerne her minde om, hvordan skolelæreren fra Bilsø, der engang var blevet filmet til en upolitisk fjernsynsudsendelse, blev misbrugt i socialistisk folkepartis valgudsendelse. Et sådant misbrug må ikke kunne gentages. Det bør i udvalget overvejes, om det er i et af de to lovforslag, vi her behandler, der skal sættes en bremse for den slags.

I det hele taget har fjernsyn, film, radio og gramfon skabt en række nye problemer, som bevirker, at lovforslagene om ophavsretten og om retten til fotografiske billeder kræver en mere end sædvanlig grundig behandling.

På mit partis vegne vil jeg gerne give tilsagn om stærk interesse for og vilje til at gøre et arbejde for at få disse spegede tråde redt bedst muligt ud.

Helge Larsen: Jeg skal indskrænke mig til med en henvisning til det, jeg sagde

[Helge Larsen.]

ved behandlingen af de tilsvarende lovfor-
slag i forrige folketingsår, at anbefale dem
til gennemførelse. Det er vigtigt, at den
udbygning af ophavsmændenes rettigheder,
som her foreslås, gennemføres, men jeg
erkender ligesom det ærede medlem hr. Per
Federspiel, at den hurtige udvikling af
kommunikationsmidlerne medfører mange
nye problemer, som der må tages stilling til.
Det ærede medlem fru Ellen Strange
Petersen har nævnt enkelte ting, der er
dukket op for ganske nylig.

Jeg er rede til en hurtig behandling af
disse spørgsmål i udvalget. Jeg håber,
at det kan lykkes os at gennemføre lovfor-
slagene, så de kan træde i kraft samtidig
med den tilsvarende lovgivning i de øvrige
nordiske lande.

Morten Lange: Som det så rigtigt er sagt,
er det et overordentlig vanskeligt område
at lovgive på. Der har været ført liden-
skabelige diskussioner om ophavsretten i
de sidste 10-15 år i mange kredse. Det
skyldes nok, at der i virkeligheden er to
helt principielt forskellige synspunkter ved-
rørende ophavsretten. Det ene går ud på,
at det er et monopol, som ophavsmændene
har, og da samfundet bør bekæmpe mono-
polister, er det samfundets opgave at be-
grænse disse monopolejeres færdsel. Det
er den amerikanske ideologi i dette tilfælde,
hvorimod den mere almindelige og mere i
Vesteuropa udbredte opfattelse er, at op-
havsmændene er folk, der har lavet et
stykke arbejde, og at det er samfundets
opgave at beskytte deres ret til arbejdet
og til frugterne deraf. Det lovforslag, vi
har for os, bygger i hovedsagen på den
sidste opfattelse, og med rette, og sætter
naturligvis så en række ventiler på, så at
en sådan beskyttelse af ophavsmændenes
ret ikke umuliggør en række andre ting,
som samfundet er interesseret i.

Strukturen i lovforslaget er for så vidt
principielt acceptabel for mit parti. Vi synes,
det er et rimeligt grundlag, der er lagt, men
om ventilerne er rigtige, om de er store
eller små nok, det er jeg helt sikker på at
udvalget vil tilbringe lang tid med at
diskutere. Det vil undre mig, om partiram-
merne i det høje ting er så stive, at de

virkelig kan holde også i så kompliceret et
spørgsmål som ophavsretten.

Jeg er noget urolig for en række af para-
grafferne. Nogle af dem er allerede blevet
antikverede. Jeg er temmelig sikker på, at
reglerne for fotokopiering, der omtales i
§§ 11 og 12, vil trænge til en nøjere og mere
præcis udformning, for det er ved at blive
et stort problem. For få år siden var det
en meget tilfældig sag, men nu er det en
vigtig sag, og de to paragraffer dækker
ikke fuldt ud. De er i hvert fald åbne for
en meget bred fortolkning.

Jeg er heller ikke helt sikker på § 17,
hvorefter der gives ret til stålbandsoptagelse
til udnyttelse til undervisning og uden
vederlag. Jeg kan i en fart se en hel del
grove misbrug, der kan blive tale om her.
Jeg tror i almindelighed, at en sådan fra-
skrivelse af retten for ophavsmænd, en
gros og uden nogen som helst slags veder-
lag, nok er lidt dristig og næppe holdbar,
selv om vi alle er ivrige efter at tilgodese
skolernes undervisningskrav og -materiale.
Også dér er et problem, som vi kommer til
at se nærmere på i udvalget.

Der er i det hele taget en hel del af den
slags på vejen gennem forslaget. Der er flere
steder givet regler for brug af kunstværker
og lignende. Jeg savner imidlertid en nøjere
præcision i bestemmelserne vedrørende brug
af illustrationer. Der findes regler herfor
hist og her i forslaget, men de er ikke præ-
cise nok. Det er et af de områder, hvor de
allerstørste misbrug af ophavsretten finder
sted i øjeblikket. Selv relativt ansete forlag
undser sig ikke for fra tid til anden at sikre
sig illustrationer på billig vis ved svage op-
tegninger fra allerede offentliggjorte vær-
ker. En lovgivning som den foreliggende
burde formentlig kunne hindre, at noget
sådant fandt sted i større omfang.

Hvad forslag til lov om retten til foto-
grafiske billeder angår, er jeg ikke klar
over, om beskyttelse af ofrene hører hjemme
under denne lov eller under en helt anden
lovgivning. De kunne ellers nok trænge til
beskyttelse, men jeg ser det sådan for
mig, hvis jeg har forstået lovtæksten rig-
tigt, at det er fotografen, der skal beskyt-
tes. Så er det måske urimeligt at kræve
ofrene beskyttet i samme lovgivning; men
det er et alvorligt problem, og det må klar-

[Morten Lange.]

gøres under udvalgsarbejdet, om dets løsning hører hjemme her. I så fald mangler lovforslaget meget, før det er tilfredsstillende.

Der er visse mindre fejl eller i hvert fald mangler i fotografiforslaget, især i § 7 om gengivelse af offentliggjorte billeder. Jeg tænker dér specielt på billeder i videnskabelige eller lignende afhandlinger. Man kan uden videre gengive fotografiske optagelser, der synes at have en svagere beskyttelse end tekniske tegninger og lignende. Det er uforståeligt. Man kan i mange tilfælde lave noget, som svarer til en teknisk eller videnskabelig tegning, ved hjælp af et fotografi, og de to former for reproduktion må have samme beskyttelse. Det er ret tilfældigt, hvilken form man bruger.

Sådan er der hele vejen igennem en række detaljer og finesser, som udvalget uundgåeligt vil få megen tid til at gå med. Der er store ting at rette endnu, inden der foreligger et virkeligt ophavsretsdokument for os, men et sådant er nødvendigt i den jungle, som ophavsretten har ført til i vort samfund af publicister, et samfund, der griber mere og mere om sig.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg takker ordførerne for den tilslutning, der fra alle partiers side er givet til en fortsat udvalgsbehandling. Problemerne er jo for de fleste af ordførerne ikke nye. Lignende lovforslag blev meget grundigt gennemgået i et udvalg i sidste folketingsår, ja, endda ud over folketingsåret, og jeg tror, at man allerede nåede et stykke vej i retning af at finde frem til de ændringer, som man måtte anse for nødvendige; vi har allerede i de foreliggende lovforslag taget nogle af de ændringer med, man var nået frem til i udvalget. Jeg føler mig tryk ved, at ordførerne har givet udtryk for, at man sætning for sætning vil gennemgå lovforslagene, så man kan være sikker på, at de, når de vender tilbage til folketinget, er meget grundigt behandlet i udvalget. Det er et meget indviklet område, og det trænger til en meget grundig behandling.

Jeg ville sætte pris på, at udvalget blev færdigt i denne folketingssamling, idet de andre nordiske lande efter al sandsynlighed

får deres lovgivning gennemført i år, og jeg vil gerne opfordre udvalget til at arbejde så energisk som muligt og komme med et enstemmigt og godt resultat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lars M. Olsen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om de offentlige grønlandske kasser.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 55, fremsættelsen i tidenden sp. 41).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 7. december, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1961 til 31. marts 1962.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den europæiske bosættelseskonvention med tilhørende protokol, undertegnet i Paris den 13. december 1955.